

SUMARI

HEMEROTECA

CRÈDITS

CORREU-E

Tradumàtica 08
Localització i web
ISSN: 1578-7559

MÉS TRADUMÀTICA
Llista de distribució
Màster de Tradumàtica

ELS DEPARTAMENTS DE

Traducció i d'Interpretació
de la UAB

Traducció i Filologia
de la UPF

Traducció i d'Interpretació
d'UVIC

Xavier Arderiu i Monnà

Editor del número 8 de la revista Tradumàtica "Localització i web"
Redactor i traductor tècnic - Lingua-x, SL
xarderiu@lingua-x.com

La revista Tradumàtica continua avançant amb pas ferm en la seva tasca d'anàlisi, recollida i sistematització d'informació relacionada amb les diferents tendències i camps d'especialització en el món de la traducció tècnica. Després de fer números monogràfics dedicats a la localització general, la localització de videojocs, les memòries de traducció, la traducció automàtica o la indústria de la traducció, entre d'altres, toca el torn de parlar de la localització centrada en entorns web.

He de dir-vos que personalment penso que el Consell editorial de la revista no podria haver fet la tria del tema amb més encert i oportunitat: ens trobem en un moment realment crucial pel que fa a aquesta mateixa disciplina general que observem amb diferents enfocaments, denominacions i tractaments professionals: localització, traducció tècnica, traducció informàtica, traducció assistida, traducció automàtica, ... La globalització ha fet que les realitats socials estiguin més connectades i siguin més homogènies que mai, però alhora també fa que incloguin una gran quantitat de matisos, enfocaments i diversitats. Actualment resulta impossible destriar exactament els límits entre traducció automàtica i traducció assistida, o què definim com a localització web i què definim com a traducció tècnica en línia, per parlar dels supòsits més senzills d'imaginar i entendre. La generalització dels coneixements i els recursos informàtics, la implantació de tecnologies basades en la interacció com a motor de desenvolupament, com el web 2.0, i la fixació definitiva en la nostra societat d'un model econòmic orientat a la producció a gran escala i a baix cost, combinat amb una valoració negativa per part dels nous consumidors de tot allò que no els aporta valor afegit, suposa tot plegat un repte a gran escala per als professionals de la llengua.

Per entendre a on hem arribat i com hi hem arribat, fem una mica de memòria: ja fa ben bé més de vint-i-cinc anys que en congressos, trobades o converses informals de traductors sentíem constantment una cantarella remota, per a molts amenaçadora, que potser resultarà familiar al lector: «Algun dia les màquines traduiran soles i ja no caldran persones per fer aquesta feina»; a principis del segle XXI, la remor de fons seguia rondant el sector, però ningú se l'acabava de creure o no se la volia creure. L'estancament de l'evolució per arribar al grau de qualitat total dels motors tradicionals de traducció automàtica donava aire als lingüistes optimistes; uns anys de miratge econòmic i de màniga ampla en la tria dels materials susceptibles de ser traduïts/localitzats van ajudar també a amagar la realitat d'una base de desenvolupament tècnic que avançava amb força en segon pla i que es va anar consolidant com a tecnologia sòlida, però encara oculta: l'ús combinat de la traducció assistida i la traducció automàtica, és a dir l'ús i el reaprofitament cíclic de material de les memòries de traducció com a base per a la producció de la traducció automàtica. En els últims anys, la mal anomenada crisi econòmica (senzillament l'assumpció forçada per part de les societats occidentals dels valors de la nova economia que ens imposen els mercats emergents: baix cost, producció a escala i valor afegit imprescindible), combinada amb la implantació i la democratització de les tecnologies informàtiques, ha donat l'impuls definitiu a aquesta tecnologia que estava latent. Avui, tots els fluxos de treball dels departaments i les empreses de traducció amb una dimensió mínima per gestionar projectes grans se centren en aquesta tecnologia combinada, sota diferents denominacions i amb la utilització de motors de traducció automàtica i programes de traducció assistida diferents. El desembarcament definitiu d'iniciatives com el traductor de Google i el grau de qualitat de la traducció que genera a partir de la reutilització estadística dels materials que els usuaris hi aporten, atrets per la gratuïtat del servei i l'augment exponencial de la qualitat del producte obtingut, ens dona la pinzellada final al mapa de l'actualitat que us exposo, evidentment resumit i incomplet.

Vull remarcar la magnitud del canvi que estem experimentant: com ho expressa magistralment l'Ignacio García en un dels articles d'aquest número de la revista, la base dels processos de traducció tècnica ha passat de ser allò que enteníem i definíem com a "traducció feta per persones amb l'ajuda d'ordinadors" a ser processos de "traducció feta per ordinadors amb l'ajuda de persones". La feina del traductor ja pot ser un complement de la producció obtinguda amb sistemes informàtics. Com en tantes altres coses, els canvis són diversos, esglaonats i progressius. No hem de creure els missatges apocalíptics i pensar que la feina del traductor ha mort, però sí que hem d'entendre que el procés de transformació és imparabile i que la cantarella ja podem considerar-la una sentència: les màquines ja tradueixen soles, i per a un determinat tipus de producció i de destinataris ja no es necessita la intervenció de professionals de la traducció per obtenir el resultat final.

I aquí ens arriba aquest número de Tradumàtica dedicat a **Localització i web**. Oportú, d'actualitat i divers. Jo us aconsello fermament que el llegiu per entendre les claus del moment actual, per conèixer-ne les tendències professionals i tecnològiques i per veure com els professionals de la llengua afronten el repte de la transformació que patirà el sector en els pròxims anys: el seu rol haurà d'anar progressivament diversificant-se cap a l'especialització com a gestors de projectes i com a verificadors o controladors de qualitat, entre d'altres noves disciplines que el pas del temps anirà exigint.

A la revista trobareu referències constants a conceptes que ja formen part del nostre món professional quotidià: traducció automàtica, traducció assistida, web 2.0, "crowdsourcing", ... però les trobareu amb diferents enfocaments i visions. Per posar-ne un exemple, en relació amb l'últim concepte esmentat de "crowdsourcing", tant present en el moment actual, la globalitat i la diversitat aportades en paral·lel pels avenços de la societat del coneixement fan que alguns experts i consultors tradueixin el terme com a "traducció col·laborativa"; d'altres prefereixin parlar de "subcontractació voluntària", mentre que els més refractaris parlin directament de "tercerització massiva". Cada una de les diferents traduccions ja suposa una declaració d'intencions.

El número 8 de Tradumàtica comença amb dues càrregues de profunditat. La Marta Estella, directora del Servei de Llengües de la UAB, i l'Ignacio García, professor i investigador amb una llarga experiència de la University of Western Sydney, exposen amb concisió i contundència l'estat de la qüestió: quines tecnologies hi ha a l'abast dels professionals de la llengua que treballen en projectes web, quina és la metodologia de treball i quines tendències seguirà el sector en els propers anys. Dos articles de lectura imprescindible per als estudiants i per als professionals amb inquietuds.

Ho és també en el mateix sentit l'article que una mica més avall aporta en Michael Cronin, de la Dublin City University. La visió experta que un investigador de gran trajectòria i perspectiva del sector ens dona sobre el "crowdsourcing" (traduït el terme com vulgueu) i sobre l'evolució que ha sofert el món de la traducció al llarg de les últimes dècades resulta de gran valor.

Hem inclòs també un article expert de l'Ana Guerberof, directora d'operacions de l'empresa de localització Logoscript, SL, en el qual ens repassa breument l'estat actual de quatre dels motors de traducció automàtica més utilitzats a nivell internacional. La seva experiència en aquest camp d'estudi ens ajudarà a destriar amb quatre exemples de base els punts forts i febles d'aquestes aplicacions, i a valorar com podem seleccionar-ne un o l'altre en funció del tipus de resultat que vulguem obtenir.

Continuem amb dos articles que centren el contingut de la revista en aspectes tecnològics. En Pedro L. Díez, president executiu de l'empresa de gestió de continguts multilingües Linguaserve, I.S. S.A., amb el seu discurs d'emprenedor, directe i amb força, i en Carlos Nogueira, de la Direcció General de Traducció de la Comissió Europea, amb el bagatge que li aporta la feina continuada en un laboratori de llengua tant exigent i de gran dimensió com és una unitat lingüística d'un organisme públic, dissectionen amb detall els processos de dos casos pràctics de gestió dels continguts de llocs web multilingües. Una aproximació molt interessant per a aquells que no coneguin directament les especificitats que imposa la gestió de projectes de volum i per a diferents llengües.

Més endavant hem inclòs dos articles pensats per servir com a guies pràctiques per als professionals traductors. L'Anna Estellés, professora de la Universitat Jaume I, ens dona les claus per entendre la funció del traductor en un entorn de treball enfocat al web, i fa una descripció de les eines que té al seu abast. Com a complement, en Miguel A. Jiménez-Crespo, professor de la Rutgers University, ens exposa una sèrie de directrius estilístiques específiques que cal tenir en compte a l'hora de treballar amb projectes per a la xarxa, i ens aporta un llistat descriptiu de diferents guies d'estil o documents relacionats com a ajuda per als professionals.

Per acabar, la professora Maribel Tercedor de la Universidad de Granada, per una banda, i l'equip format per en Loïc Martínez (professor de la Facultat d'Informàtica de la Universidad Politécnica de Madrid) i l'Emmanuelle Gutiérrez (de la Fundación Sidar - Acceso Universal), per l'altra, ens aporten els seus coneixements especialistes per entendre els factors que cal tenir en compte a l'hora de traduir llocs web multimodals i oberts a tot tipus d'usuaris. La lectura d'aquests articles ens farà entendre conceptes com l'accessibilitat o la inclusió digital, imprescindibles en un entorn de web 2.0 on la interacció resulta fonamental.

En definitiva, l'objectiu d'aquest número de Tradumàtica ha estat posar a l'abast dels lectors eines bàsiques i focalitzades per obtenir una visió general del moment actual del sector de la traducció tècnica i per intentar entendre cap a on anem. Teniu al vostre abast material per triar i remenar. Esperem sincerament que el contingut sigui del vostre interès i que us obri noves vies de curiositat, de coneixement, de recerca posterior i d'orientació professional.